

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Petra Hluštíka v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem, se sídlem Sádky 1605/2, Prostějov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, za účasti osoby zúčastněné na řízení: V. S., v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 31. 8. 2015, č. j. 65 A 47/2015 - 38,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 31. 8. 2015, č. j. 65 A 47/2015 - 38, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 6. 2015, č. j. MV-92159-3/OAM-2015, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení o žalobě částku 12.342 Kč, k rukám jejího zástupce, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení o kasační stížnosti částku 8.228 Kč, k rukám jejího zástupce, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

Předcházející řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 6. 2015, č. j. MV-92159-3/OAM-2015, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil usnesení Policie České republiky, Ředitelství služby

cizinecké policie (dále též „správní orgán prvního stupně“), ze dne 5. 5. 2015, č. j. CPR-3903-10/ČJ-2015-930310-V214, kterým správní orgán prvního stupně zastavil řízení o žádosti dle § 122 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „cizinecký zákon“), o vydání nového rozhodnutí ve věci zrušení platnosti pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění.

[2] Žalobou ze dne 7. 7. 2015 napadla žalobkyně uvedené rozhodnutí žalovaného a navrhovala jeho zrušení.

[3] Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 31. 8. 2015, č. j. 65 A 47/2015 - 38, žalobu zamítl a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud neshledal rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným. Dále se ztotožnil s argumentací správních orgánů v závěru, že žalobkyně a pan S. uzavřeli manželství účelově, přičemž poukázal zejména na rozpory v jejich výpovědích ohledně tělesných znamení, znalosti dosaženého vzdělání, pozicích při spaní v posteli; žalobkyně rovněž nevěděla, jakou ruku má její manžel dominantní. Zároveň soud nepovažoval za prokázané, že manželé společně bydlí, a neshledal věrohodný důvod, proč manželé relativně narychlo uzavřeli sňatek. Žalobkyně neprokázala tvrzený milostný vztah, protože doložila toliko fotografie ze sňatečního obřadu a doklady o uzavření manželství, ale neposkytla žádné podklady k tvrzenému soužití ve společné domácnosti.

[4] Krajský soud vycházel především z výpovědi žalobkyně a jejího manžela, úředních evidencí, fotografií a doložených písemností. Výpověď D. H. naopak posoudil toliko jako doplňující důkaz a nepřiznal jí větší význam. Pokud žalovaný neprovedl důkaz výpovědi jmenované svědkyně za přítomnosti žalobkyně a jejího manžela, nejednalo se o vadu, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, protože skutkový stav byl již zjištěn.

[5] U výpovědi žalobkyně ze dne 10. 3. 2015 krajský soud nedospěl k závěru, že by byla použita izolovaně. Správní orgány podle jeho názoru správně vyzdvihly skutečnosti, které nasvědčovaly tomu, že manželství bylo uzavřeno účelově. V testu podaném judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 14. 12. 2011, č. j. 76 A 3/2011 - 29; a ze dne 5. 2. 2015, č. j. 76 A 26/2013 - 48) krajský soud dovodil, že uzavřením manželství došlo ke zneužití práva. Přitom se ztotožnil s úvahou žalovaného, že na účelově uzavřené manželství bylo třeba nahlížet tak, jakoby uzavřeno nebylo. Krajský soud dále podpořil právní názor žalovaného ohledně nezávislé aplikace soukromého a veřejného práva, a proto námitku ohledně účelového posuzování manželství optikou toho či onoho právního podsystemu shledal bezpředmětnou.

[6] Krajský soud rovněž poukázal na to, že v řízení o žádosti dle § 122 odst. 7 cizineckého zákona, měla žalobkyně povinnost prokázat svá tvrzení uvedená v žádosti, resp. je doplnit na výzvu dle § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[7] Dále nepřisvědčil ani námitce, že žalobkyně svým pobytem nepředstavuje ohrožení veřejného pořádku. Žalobkyně pobývala na území České republiky nelegálně a pro zvrácení důsledků rozhodnutí o vyhoštění uzavřela narychlo předstíraný sňatek. Tyto skutečnosti přitom nebyly zanedbatelné; naopak představovaly dostatečně významný důvod pro učinění závěru o ohrožení veřejného pořádku. Uložené vyhoštění shledal

pokračování

krajský soud legitimním nástrojem ochrany veřejného pořádku a neshledal je nepřiměřeným vůči soukromému životu žalobkyně. Žalobkyni se totiž nepodařilo prokázat rodinný život s panem V. S.

[8] Závěrem se krajský soud vyjádřil k názoru žalobkyně, která tvrdila, že nelze aplikovat právní názory soudů ve věcech, které nejsou skutkové totožné. Krajský soud konstatoval, že aplikoval judikaturu právě na jedinečné okolnosti jejího případu. K pokutě, kterou žalobkyně dostala, se krajský soud již nevyjádřil, protože se jednalo o odlišné řízení od toho, které bylo předmětem soudního přezkumu.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Kasační stížností ze dne 9. 10. 2015 napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) nadepsaný rozsudek krajského soudu. Stěžovatelka se předně domnívá, že v rámci správního řízení prokázala, že se vstupem do manželství s V. S. stala jeho rodinným příslušníkem, a proto jí vzniklo dle § 122 odst. 7 cizineckého zákona právo na vydání nového rozhodnutí, kterým by bylo zrušeno původní rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatelka zastává názor, že citované ustanovení se vztahuje na jednání cizince do budoucna. Zároveň brojí proti pochybení krajského soudu, který směřuje nepovolený pobyt a narušení veřejného pořádku závažným způsobem.

[10] Stěžovatelka dále poukazuje na povinnost vykládat § 122 odst. 7 cizineckého zákona eurokonformně dle čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Podle tohoto článku mají být opatření přijatá z důvodu veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby; judikatura dovodila, že ani předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě neodůvodňuje přijetí takových opatření. Výhrada veřejného pořádku přitom podle Soudního dvora představuje výjimku ze základní zásady volného pohybu osob, kterou je nutné vykládat restriktivně a jejíž rozsah nemohou členské státy určovat jednostranně (rozsudky Soudního dvora EU ze dne 28. 10. 1975, *Rutili*, C-36/75; ze dne 27. 10. 1977, *Bouchereau*; rozsudek ze dne 19. 1. 1999, *Calfa*, C-348/96; ze dne 29. 4. 2004, *Orfanopoulos a Oliveri*, C-482/01 a C-493/01; ze dne 31. 1. 2006, *Komise v. Španělsko*, C-503/03; ze dne 27. 4. 2006, *Komise v. Německo*, C-441/02).

[11] Z důkazů, které byly provedeny, není možné dospět k závěru, že osobní chování stěžovatelky představuje dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti ve smyslu uvedené směrnice. Ostatně krajský soud ani žalovaný se chováním stěžovatelky nezabývali. Přitom bylo povinností žalovaného prokázat, v čem spatřuje v pobytu stěžovatelky ohrožení, kterým by byl dotčen základní zájem společnosti. Rozhodnutí žalovaného je tak nepřezkoumatelné a krajský soud měl k této vadě přihlédnout.

[12] Stěžovatelka dále uvádí, že její manželství nebylo uzavřeno účelově, poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010 - 151, č. 2420/2011 Sb. NSS, s nímž se krajský soud opomněl vypořádat. Jak ve správním řízení, tak v řízení před krajským soudem nebylo zjištěno, že by hrozilo

nebezpečí, že stěžovatelka svým pobytem na území České republiky může ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušovat veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví. Pokud krajský soud dovedl narušení veřejného pořádku na základě skutečnosti, že stěžovatelka uzavřela účelové manželství, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné, neboť nemá dostatečně pevný skutkový základ.

[13] Ani samotné uzavření účelového manželství podle stěžovatelky nelze považovat za narušení veřejného pořádku, protože nejde o skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. I znění § 122 odst. 7 cizineckého zákona přitom pojednává o závažném způsobu narušení veřejného pořádku, což ale krajský soud v rozporu s citovaným ustanovením nezohlednil. Ačkoli stěžovatelka ve své žalobě obsáhle argumentovala soudní judikaturou, z rozsudku není patrné, jak se krajský soud s argumentací vypořádal. Napadený rozsudek je tak v rozporu s citovaným ustanovením, ale i uvedeným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, další odkazovanou judikaturou a unijní legislativou. Je proto projevem libovůle a zatížen vadou nepřezkoumatelnosti. Dále stěžovatelka obsáhle dokládá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu na různé judikatuře, popisuje doktrínu závaznosti judikatury vyšších soudů, kterou krajský soud nerespektoval, a odvolává se na právní jistotu, jakož i na zásadu spravedlnosti, že stejné případy mají být posuzovány stejně.

[14] Stěžovatelka rovněž namítá, že byla porušena zásada kontradiktornosti řízení a právo být vyslyšen, neboť krajský soud věcně rozhodl ve lhůtě, kterou výzvou ze dne 11. 8. 2015, č. j. 75 A 11/2015 - 29, určil stěžovatelce teprve k podání repliky. Stěžovatelce tak byla odepřena možnost vyjádřit se k tvrzením žalovaného.

[15] Závěrem stěžovatelka nesouhlasí s názorem krajského soudu, že uzavřela manželství s unijním občanem účelově, a tím se dopustili zneužití práva. Stěžovatelka uzavřela manželství s V. S. po předchozí známosti. Manželství bylo vyústěním trvalého vztahu založeného na skutečné existenci úzkých osobních vazeb obou občanů. Podezření z účelovosti manželství bylo vyvráceno výpovědí manžela stěžovatelky, výpovědí stěžovatelky, pobytovou kontrolou a výpovědí V. F. Krajský soud ale hodnotil výpověď stěžovatelky zcela izolovaně. Stěžovatelka uvedla, že rozhodnutí uzavřít sňatek bylo urychleno vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění, protože po vyhoštění by byli oba účastníci řízení odloučeni a nemohli by uzavřít manželství, které stejně uzavřít chtěli. Realizací vyhoštění by pak došlo k citelnému zásahu do rodinného života jejího i manželova. Proto nelze považovat uzavřené manželství za zneužití práva.

[16] Stěžovatelka dodává, že ani v rozhodnutí žalovaného, ani v jeho argumentaci uplatněné před soudem není zmínka o zneužití práva. Krajský soud proto v rozporu se svým procesním postavením nezávislého a nestranného orgánu „suploval“ žalovaného. Ohledně doktríny zneužití práva odkazuje stěžovatelka na rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 2. 2006, *Halifax*, C-255/02. Jelikož zneužití práva nebylo předmětem dokazování, stěžovatelka neměla možnost účinně hájit svá práva v soudním řízení. Přitom není přípustné, aby krajský soud dospěl k závěru, že došlo ke zneužití práva, aniž by provedl dokazování a nezajistil stěžovatelce možnost se k jeho názoru vyjádřit. Napadený rozsudek je proto překvapivý.

pokračování

[17] Žalovaný ve vyjádření ze dne 21. 10. 2015 uvádí, že jak jeho rozhodnutí, tak rozhodnutí soudu jsou vydány v souladu s právními předpisy. Po rekapitulaci předchozího řízení žalovaný předestírá, že oba správní orgány se na základě pobytových kontrol ztotožnily se závěrem, že manželství účastníků řízení lze označit za ryze formální akt s cílem vyhnout se výkonu uloženého správního vyhoštění. Sama stěžovatelka přiznala, že uzavřela manželství, aby nemusela vycestovat, nikoli pro hluboký vztah. Oba účastníci rovněž neprokázali, že by spolu sdíleli společnou domácnost, a to ani bezprostředně po uzavření manželství.

[18] Pokud stěžovatelka pobývá na území České republiky neoprávněně a dobrovolně se nepodvolila uloženému správnímu vyhoštění, narušuje veřejný zájem na kontrole migrace, a osvědčuje tak negativní postoj k dodržování tuzemského právního řádu. Stěžovatelka nemá na území ČR vybudovaný dlouhodobý vztah s trvalými citovými vazbami, není zde ekonomicky vázána a zemi původu obývá celá její rodina. Správní vyhoštění tak bude představovat určitý zásah do jejího života, který ale není vzhledem k stanovené délce 6 měsíců nepřiměřený. Žalovaný dále poukazuje na to, že i Ústavní soud podotkl, že neexistuje žádné subjektivní právo cizinců na pobyt a je věcí suverénního státu, jaké nastaví podmínky pro pobyt cizinců (II. ÚS 59/06).

[19] Stěžovatelka v replice ze dne 10. 11. 2015 rozporuje vyjádření žalovaného, že uzavřela manželství s V. S. ryze formálně. Výpověď stěžovatelky ze dne 10. 3. 2015 vytrhl žalovaný z kontextu a posoudil ji zcela izolovaně. Stěžovatelka pouze uvedla, že záměr obou účastníků uzavřít manželství řízení urychlilo vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, protože po vyhoštění by nemohlo být z důvodu odloučení uzavřeno. Stěžovatelka ale v žádném případě neuvedla, že by manželství mezi ní a V. S. bylo uzavřeno účelově. Jelikož rozhodnutí nemá dostatečný skutkový základ, je ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu nepřezkoumatelné (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 149/2004, sp. zn. 1 Ads 12/2003, sp. zn. 2 Ads 58/2003).

[20] Stěžovatelka dále rozporuje tvrzení, že narušuje veřejný zájem na kontrole migrace, který jistě nelze zaměňovat s narušením veřejného pořádku závažným způsobem v § 122 odst. 7 cizineckého zákona. Žalovaný ani krajský soud se nezabývali osobou stěžovatelky a nevzali v úvahu okolnosti jejího pobytu v České republice, aby mohli dospět k závěru, že narušuje závažným způsobem veřejný pořádek ve smyslu citovaného ustanovení a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. 2420/2011 Sb. NSS. Stěžovatelka dále poukázala na to, že rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Azs 160/2014, na který odkazoval žalovaný, se týká zcela jiného skutkového stavu, a proto není relevantní. Zároveň považovala stěžovatelka za nepřiléhavý odkaz na usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. II. ÚS 59/06. Naopak citovala čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES a nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 26/07.

[21] Závěrem stěžovatelka namítá vnitřní rozpornost postupu žalovaného, který na jednu stranu dospěl k závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově a nepůsobí žádné právní následky, na druhou stranu pokutoval stěžovatelku za přestupek dle § 87b odst. 1 cizineckého zákona, protože stěžovatelka jako rodinný příslušník unijního občana, který sám není unijním občanem, nesplnila povinnost uvedenou v daném ustanovení.

III. Posouzení kasační stížnosti

[22] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku [§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[23] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti a jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[24] Kasační stížnost je důvodná.

[25] Ze spisů zjistil zdejší soud tyto podstatné skutečnosti:

[26] Rozhodnutím ze dne 17. 8. 2014, č. j. KRPM-107950-19/ČJ-2014-140022-SV, uložilo Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 cizineckého zákona stěžovateli správní vyhoštění v délce šesti měsíců. Stěžovatelka se totiž dostavila dne 11. 8. 2014 na pracoviště žalovaného, aby požádala o povolení k pobytu, přičemž bylo zjištěno, že sice disponuje vízem s dobou platnosti od 25. 5. 2014 do 20. 11. 2014, ovšem s délkou pobytu pouze 30 dnů. Stěžovatelka na území schengenského prostoru vstoupila již dne 7. 6. 2014, proto se od 7. 7. 2014 na území České republiky zdržovala neoprávněně. Na svoji obranu uvedla, že se domnívala, že vízum ji opravňuje k pobytu na území až do konce své platnosti, tj. do 20. 11. 2014.

[27] Rozhodnutím ze dne 31. 10. 2014, č. j. CPR-15330-2/ČJ-2014-930310-V240, zamítlo Ředitelství služby cizinecké policie odvolání stěžovatelky a potvrdilo uvedené rozhodnutí o správním vyhoštění.

[28] Oddací list ze dne 29. 1. 2015 vedený v knize manželství matričního úřadu Magistrátu města Přerova osvědčuje uzavření manželství dne 24. 1. 2015 mezi panem V. S. a paní M. P. (stěžovatelkou).

[29] Žádostí ze dne 9. 2. 2015, doručenou dne 10. 2. 2015 správnímu orgánu prvního stupně, požadovala stěžovatelka odstranění tvrdosti správního vyhoštění ve smyslu § 122 odst. 7 cizineckého zákona.

[30] Úředním záznamem ze dne 10. 3. 2015, č. j. KRPM-32992-2/ČJ-2015-140022, zaznamenalo Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje výsledky pobytových kontrol ve dnech 26. 2. 2015 až 2. 3. 2015 na adrese ul. G. Š. 1943/2, P., kde měli stěžovatelka

pokračování

s panem S. sdílet společnou domácnost. Dne 26. 2. 2015 hlídka zjistila, že domovní zvonek, poštovní schránka a dveře v 3. patře byly označeny visačkou se jménem S.; přes opětovné kontroly zde ale nebyl nikdo zastižen. Od obyvatelů domu bylo zjištěno, že pan S. v bytě bydlel údajně se svojí matkou, ale nyní ho potkávají sporadicky. Stěžovatelku nikdo neznal a v domě nebydlela. Sousedka a majitelka domu, paní D. H., uvedla, že byt pronajala panu S., který zde bydlel se svojí matkou, jež se odstěhovala někdy v měsíci lednu 2015. Jelikož pan S. dluží nájemné za byt a energie, majitelce se vyhýbá, a ona ho tak již delší dobu neviděla. K fotografii stěžovatelky uvedla, že ji v domě nikdy neviděla a že zde zcela určitě nebydlela. Dne 27. 2. 2015 nebyl při opětovné kontrole na uvedené adrese nikdo zastižen. Dále byla provedena kontrola na poslední známé adrese pobytu stěžovatelky – K. 20, P., na zvonění, ani klepání zde nikdo neotevřel. Obyvatelé domu na předloženou fotografii stěžovatelky uvedli, že je možné, že v domě bydlí, ale nebyli schopni to potvrdit; pana S. neznali a uvedli, že v domě nebydlí. Po provedené kontrole hlídka potkala pana S., který uvedl, že bydlí na adrese G. Š. 2, P., se stěžovatelkou. Na dotaz, kde je jeho manželka, uvedl, že nejspíš doma a že ji telefonem zavolá. Po telefonátu vyšla stěžovatelka z domu v ulici K. 20. Uvedla, že byla na návštěvě u kamarádky a že bydlí na adrese G. Š. 1934/2. Účastníkům bylo předáno předvolání na 10. 3. 2015, 9:00, které oba převzali a slíbili, že se dostaví. Dne 2. 3. 2015 provedla hlídka další šetření na adrese G. Š. 1943/2, P. Majitelka domu, D. H., popsala dispozici bytu, který pronajímá panu S. Panu S. dala výpověď nájemní smlouvy, neboť dlužil za nájemné. Pan S. se proto v době kontroly z bytu stěhoval.

[31] Úředním záznamem ze dne 11. 3. 2015, č. j. KRPM-32992-8/ČJ-2015-140022, zaznamenala hlídka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Přerov, pobytovou kontrolu na adrese D. 369/45, B., v čase od 20:23 do 20:39 uvedeného dne. Hlídce na zaklepání otevřel pan V. F., který na dotaz uvedl, že zná stěžovatelku i pana S. Hlídka se svolením pana F. vstoupila do prostor, které manželé obývají. Součástí úředního záznamu je detailní popis navštíveného prostoru. Manželská postel nebyla potažena prostěradlem ani povlečením a osobní věci obou manželů nebyly ještě vybaleny; jednalo se o dva černé igelitové pytle a jednu velkou černou tašku. Na dotaz hlídky pan F. uvedl, že manželé jsou asi ve městě, kde si hledají podnájem. Se stěžovatelkou se znal ještě z Ukrajiny z města B., kde oba bydleli. K dopravě do města zapůjčoval pan F. panu S. své auto.

[32] Protokolem ze dne 10. 3. 2015, č. j. KRPM-32992-5/ČJ-2015-140022, zaznamenalo Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje výslech stěžovatelky z uvedeného dne; výslech byl veden v ukrajinském jazyce za přítomnosti tlumočnicka. Stěžovatelka uvedla, že když se dne 6. 1. 2015 dozvěděla o konečnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, šla za svým blízkým přítelem, panem S., k němu domů na adresu G. Š. 2, P. Společně si povídali o jejím problému. Pan S. nechtěl, aby stěžovatelka odjela, a navrhl situaci vyřešit svatbou po poradě s právníkem. Stěžovatelka popsala návštěvu matriky na Městském úřadě v Přerově, návštěvu ukrajinského konzulátu v Brně, kde získala potvrzení o způsobilosti uzavřít manželství, a policie v Olomouci, od níž dostala potvrzení o oprávněnosti pobytu. Jelikož měla stěžovatelka vízum s platností do 26. 1. 2015, domluvili termín svatby na sobotu 24. 1. 2015. Před svatbou stěžovatelka navštívila s panem S. svého současného právního zástupce, který souhlasil s převzetím jejího případu. Svatba se konala na zámku v Přerově za účasti 6 lidí. Stěžovatelce šla za svědkyni kamarádka z Ukrajiny R. S., panu S.

šel za svědka I. P., občan Ukrajiny. Dále byli přítomni jejich přátelé K. a K., občané České republiky, u kterých stěžovatelka popsala, jak se společně seznámili. Stěžovatelka od půlky listopadu zůstávala u pana S. a přes noc na adrese G. Š. 2. Od 1. 3. 2015 ale již na místě nebydleli, protože se majitelka domu rozhodla byt prodat. Stěžovatelka dále uvedla, že nyní bydlí na adrese D. 369/45, B., u V. F., ukrajinského občana s trvalým pobytem v České republice, jehož zná z mládí z obce B. Pan F. se zná i s panem S., manželé se společně přes něj seznámili a oběma pomáhá – ubytovává je zdarma. Stěžovatelka žádné příjmy nemá, živí ji manžel, který do 28. 2. 2015 pracoval jako taxikář a nyní si hledá lepší zaměstnání. Do budoucna by si stěžovatelka ráda našla práci, ale nemá pracovní povolení. O správním řízení se stěžovatelka dozvěděla až z předvolání, které jí předali policisté dne 27. 2. 2015. Do budoucna stěžovatelka s manželem plánují společný život, chce získat pracovní povolení, začít pracovat a společně si sehnat lepší bydlení. Dále byly stěžovatelce pokládány dotazy k manželskému vztahu, svatebnímu obřadu, společnému bydlení, včetně dispozice bytu, a na rodinu její a manželovu. Stěžovatelka vypovídala i ke svému a manželovu dosaženému vzdělání, jejich náboženskému vyznání a zdravotnímu stavu. Závěrem při konfrontaci policií ohledně pobytu na adrese G. Š. 2 uvedla, že od 7. 1. 2015 do konce února v bytě normálně bydleli.

[33] Protokolem ze dne 10. 3. 2015, č. j. KRPM-32992-4/ČJ-2015-140022, zaznamenalo Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje výslech pana V. S. z uvedeného dne. Pan S. na dotazy zejména uvedl, že se se svojí manželkou seznámil v devátém měsíci loňského roku, přesný den si ale nepamatoval. K tomu popsal, jak se společně seznámili v pizzerii U Madony v Přerově, když zde byl pan S. se svým kamarádem, V. F. Stěžovatelka přišla se svými přáteli, společně si „padli do oka“, vyměnili si čísla a začali se scházet skoro každý den, a to střídavě u pana S. na adrese G. Š. 2, P., u stěžovatelky, resp. jejích přátel na adrese K. 20, a někdy na Madoně. Pan S. dále vypověděl, že se mu na stěžovatelce líbí její povaha a že ji miluje; proto se rozhodli vzít – pan S. stěžovatelce navrhl svatbu a zároveň ji požádal o ruku. Pan S. dále vypovídal na základě položených otázek k průběhu svatby, detailům manželství, způsobu úhrady životních potřeb manželů, jejich rodinným poměrům, dosaženému vzdělání a aktuálnímu zaměstnání. K bydlení uvedl, že začal se svojí manželkou bydlet asi 5 dní po svatbě, asi od 29. 1. 2015, na adrese G. Š. 2, P. Zde mu skončila nájemní smlouva, kterou měl do 1. 3. 2015. Majitelka mu sice nabídla byt k odkoupení, ale chtěla po něm 250.000 Kč, které neměl. Po měsíci společného bydlení na uvedené adrese se pak přestěhovali k panu V. F. do B. Pan S. uvedl, že stěžovatelka bydlela po celou dobu pobytu v České republice na adrese K. 20, P.; po svatbě bydleli společně nejdříve na adrese G. Š. a nyní v B.

[34] Usnesením ze dne 5. 5. 2015, č. j. CPR-3903-10/ČJ-2015-930310-V214, správní orgán prvního stupně zastavil řízení o žádosti o vydání nového rozhodnutí, kterým by zrušilo platnost uvedeného rozhodnutí o správním vyhoštění. Správní orgán prvního stupně především považoval za prokázané, že stěžovatelka je dle § 15a odst. 1 písm. a) cizineckého zákona rodinným příslušníkem unijního občana, protože dne 24. 1. 2015 uzavřela manželství s občanem Evropské unie. Zároveň ale dospěl k závěru, že oba účastníci řízení pojali uzavření manželství ryze formálně s cílem získat pro stěžovatelku lepší status, což stěžovatelka potvrdila i ve výslechu ze dne 10. 3. 2015. Z provedených důkazů nic nenásvědčovalo tomu, že by vztah před uzavřením manželství byl dlouhodobého charakteru a naplňoval po materiální stránce institut manželství. Stěžovatelka uzavřela

pokračování

manželství v době, kdy jí bylo pravomocně uloženo správní vyhoštění. Správní orgán prvního stupně spatřoval v jednání, kdy se stěžovatelka vyhýbala správnímu vyhoštění tím, že účelově uzavřela manželství, závažné narušování veřejného pořádku. Proto nebyly splněny podmínky pro aplikaci § 122 odst. 7 cizineckého zákona.

[35] Rozhodnutím ze dne 24. 6. 2015, č. j. MV-92159-3/OAM-2015, zamítl žalovaný odvolání stěžovatelky a potvrdil usnesení Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 5. 5. 2015, č. j. CPR-3903-10/ČJ-2015-930310-V214. V odůvodnění uvedl, že z provedených výsledků a pobytových kontrol dospěl k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil správně skutkový stav věci, když manželství obou účastníků označil ryze za formální akt, který byl uzavřen s cílem vyhnout se výkonu uloženého správního vyhoštění. Žalovaný přdestřel názor, že § 122 odst. 7 cizineckého zákona v sobě zahrnuje i požadavek, že v situaci, pokud má být cizinci přiznán status rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 15a odst. 1 písm. a) cizineckého zákona, nemůže tento status vyplývat z účelově uzavřeného manželství, jehož cílem by bylo vyhnout se uloženému správnímu vyhoštění. Žalovaný tak nesouhlasil s námitkou stěžovatelky, že správní orgány nemohou hodnotit účelovost manželství. Žalovaný dále uvedl, že manželství mezi stěžovatelkou a panem S. bylo uzavřeno účelově, a proto pohledem veřejného práva k žádné změně jeho uzavřením nedošlo. Žalovaný sice přiznal, že oba manželé se znali již před uzavřením manželství, ale jejich vztah považoval spíše za kamarádský než partnerský; jeho účelem nebyl společný život, ale snaha o zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění. Sama stěžovatelka totiž při výslechu uvedla, že manželství uzavřela, aby nemusela vycestovat z území České republiky. Pokud byla navíc stěžovatelka přesvědčena o existenci hlubokého partnerského vztahu, nemusela uzavírat sňatek, protože by se jí týkal § 15a odst. 3 písm. b) cizineckého zákona. Žalovaný k institutu manželství uvedl, že jeho obsahem je řada vzájemných práv a povinností, zejména vzájemná vyživovací povinnost, vedení společné domácnosti; hlavním účelem manželství je z právní praxe založení rodiny a řádná výchova dětí. Žalovaný podotkl, že se účastníci řízení seznámili teprve v září 2014, ale neprokázali, že by spolu sdíleli společnou domácnost ani bezprostředně po uzavření manželství, ani nyní. Ačkoli účastníci řízení měli společně bydlet na adrese G. Š 1943/2, P., při opětovných kontrolách v denních i nočních hodinách nebyl nikdo zastížen a majitelka domu, D. H., dne 26. 2. 2015 uvedla, že zde stěžovatelka nebydlela, ačkoli ona tvrdila opak. Dále žalovaný popsal pobytovou kontrolu ze dne 27. 2. 2015, poukázal na výpovědi účastníků, kteří tvrdili, že od 1. 3. 2015 bydlí u společného kamaráda V. F. na adrese D. 369/45, B., a zmínil pobytovou kontrolu u V. F., který potvrdil, že oba účastníci u něj obývají jednu místnost v rodinném domě. Žalovaný vycházel z definice společné domácnosti a dospěl k závěru, že účastníci její vedení neprokázali. Společné soužití považoval za doložené až od 10. 3. 2015, ačkoli ani to nenaplnovalo znaky vedení společné domácnosti. Žalovaného utvrdilo ohledně jeho závěru i zjištění, že manželé neznali dosažené vzdělání druhého, svoji pracovní minulost, uvedli odlišná místa, na kterých spí v posteli a neznali vzájemně své zvláštní tělesné znaky. Žalovaný dále shledal, že správní orgán prvního stupně odůvodnil své rozhodnutí dostatečně. Zároveň potvrdil, že správní orgán prvního stupně se zabýval dopady správního vyhoštění na soukromý a rodinný život stěžovatelky. Poukázal totiž správně na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, z níž vyplývá, že pokud je rodinný vztah založen za nejasného imigračního statusu, je správní vyhoštění v rozporu s čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách jen výjimečně. Žalovaný dále zaujal názor, že pokud stěžovatelka pobývá na území České

republiky neoprávněně bez toho, aby dobrovolně splnila uložené správní vyhoštění, narušuje veřejný zájem na kontrole imigrace a dává najevo neúctu k právnímu řádu České republiky. Stěžovatelka neměla na území vybudovaný dlouholetý vztah s trvalými citovými vazbami, na Českou republiku není po ekonomické stránce nijak vázána a v zemi původu pobývá celá její rodina, se kterou je v pravidelném kontaktu. Přitom jí ani zdravotní stav ani věk nebrání ve vycestování z území. Žalovaný proto zásah do osobního života stěžovatelky i s ohledem na délku uloženého správního vyhoštění nepovažoval za nepřiměřený. Žalovaný se ztotožnil i se závěrem správního orgánu prvního stupně, že stěžovatelka uzavřením účelového manželství a vyhýbání se výkonu správního vyhoštění závažným způsobem narušila veřejný pořádek; odkázal přitom i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2015, č. j. 1 Azs 160/2014 - 37.

[36] Žalobou podanou dne 7. 7. 2015 zahájila žalobkyně řízení před Krajským soudem v Ostravě – pobočka v Olomouci. Vyjádřením ze dne 6. 8. 2015 zaujal žalovaný stanovisko k žalobě. Přípisem ze dne 11. 8. 2015, č. j. 72 A 11/2015 - 29, zaslal krajský soud stěžovatelce vyjádření žalovaného ze dne 6. 8. 2015 a určil jí lhůtu dvou týdnů od doručení tohoto přípisu k případnému vyjádření; zároveň ji poučil, že soud toto vyjádření nepožaduje. Dle doručky byl přípis doručen zástupci stěžovatelky dne 19. 8. 2015. Krajský soud vyhlásil rozsudek č. j. 65 A 47/2015 - 31 dne 31. 8. 2015. Replikou doručenou dne 2. 9. 2015 krajskému soudu reagovala stěžovatelka na vyjádření žalovaného ze dne 6. 8. 2015.

III. a)

Námítka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu

[37] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], protože absence této zásadní vady rozsudku je podmínkou pro věcný přezkum dalších kasačních námitek (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, č. 617/2005 Sb. NSS, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na: www.nssoud.cz). Stěžovatelka spatřuje nepřezkoumatelnost napadaného rozsudku v tom, že se krajský soud nevypořádal s judikaturou, na kterou poukazovala, zejména s usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. 2420/2011 Sb. NSS.

[38] Obecně nevypořádání se s žalobní námitkou ze strany soudu způsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí o věci samé pro nedostatek důvodů, neboť ze zásad spravedlivého procesu mj. vyplývá povinnost obecných soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit, reagovat na uplatněné námitky a vysvětlit, jak byly hodnoceny. Tato povinnost dostatečného odůvodnění rozhodnutí, jakkoli je na ní třeba z hlediska ústavních principů důsledně trvat, však nemůže být chápána zcela dogmaticky. Nejvyšší správní soud odkazuje na závěr, že povinnost řádného odůvodnění rozhodnutí nelze mechanicky ztotožňovat s povinností poskytnout podrobnou odpověď na každý jednotlivý v žalobě uplatněný argument (shodně judikuje Ústavní soud – viz např. usnesení ze dne 21. 4. 2011, sp. zn. II. ÚS 691/11, dostupné na: <http://nalus.usoud.cz>, či Evropský soud pro lidská práva – viz jeho rozsudek ze dne 19. 4. 1994, *Van de Hurk v. Nizozemí*, stížnost č. 16034/90, bod 61, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 12. 1994, *Ruiz Torija v. Španělsko*, stížnost č. 18390/91, bod 29, dostupné na: <http://hudoc.echr.coe.int/>).

pokračování

Podstatné podle názoru Nejvyššího správního soudu je, aby se krajský soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi základními námitkami žalobce tak, aby žádná z nich nezůstala neobjasněna a bez náležité odpovědi. Odpověď na základní námitky však v sobě může v některých případech konzumovat i odpověď na některé námitky dílčí a související (srov. např. rozsudky ze dne 14. 2. 2013, č. j. 7 As 79/2012 - 54, ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 182/2012 - 58; ze dne 19. 2. 2014, č. j. 1 Afs 88/2013 - 66).

[39] V posuzovaném případě zdejší soud shledal, že krajský soud splnil minimální požadavky ve smyslu výše citované judikatury, protože se vypořádal se základními námitkami stěžovatelky. Krajský soud se vyjádřil k přezkoumatelnosti správních rozhodnutí, zabýval se účelovostí uzavřeného manželství, aplikoval institut zneužití práva, vyjádřil se k rozložení důkazního břemene, vysvětlil rozdílné vnímání právních skutečností optikou soukromého a veřejného práva a posoudil ohrožení veřejného pořádku v důsledku uzavřeného manželství. Přitom své skutkové závěry demonstroval na zjištěném skutkovém stavu. Ačkoli tedy bylo s ohledem na transparentnost rozhodování a vstřícnost k účastníkům řízení vhodné, aby krajský soud alespoň krátce osvětlil, proč se stěžovatelkou citovanou judikaturou nezabýval, nezatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností. Věcně se totiž vypořádal se všemi žalobními body na pozadí skutkového stavu případu.

[40] Jelikož zdejší soud neshledal námitku ohledně nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu důvodnou, mohl případ věcně přezkoumat.

III. b)

Žádost dle § 122 odst. 7 cizineckého zákona

[41] Stěžovatelka přes rozsáhlost svých námitek poukazuje v podstatě na to, že (i) neuzavřela účelové manželství a (ii) že z její strany nehrozí do budoucna závažné narušení veřejného pořádku. Domnívá se tedy, že by měl být v jejím případě aplikován § 122 odst. 7 cizineckého zákona. Naproti tomu správní orgány společně s krajským soudem zaujaly stanovisko, že stěžovatelka uzavřela účelové manželství, čímž ohrožuje veřejný pořádek. Krajský soud argumentaci správních orgánů navíc doplnil úvahou o zneužití práva, kterého se stěžovatelka měla dopustit právě uzavřením účelového manželství.

[42] Podle § 122 odst. 7 cizineckého zákona „[p]olicie vydá na žádost cizince, který se po nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění stal občanem jiného členského státu Evropské unie, nové rozhodnutí, kterým zruší rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud nehrozí nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví. Obdobně policie postupuje v případě cizince, který se po pravomocném rozhodnutí o správním vyhoštění stal rodinným příslušníkem občana Evropské unie“.

[43] Citované ustanovení bylo do cizineckého zákona přijato zákonem č. 427/2010 Sb.; důvody pro přijetí uvedené novelizace přitom přibližuje příslušná důvodová zpráva: „Dne 25. července 2008 rozhodl Soudní dvůr (velký senát) ve věci C-127/08, [...] Blaise Baheten Metock, a spol. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform. Rozsudek se týká aplikace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich

rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Ve výroku rozsudku je mj. uvedeno, že „Článek 3 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES musí být vykládán v tom smyslu, že na státního příslušníka třetí země, který je manželem nebo manželkou občana Unie, pobývajícího v členském státě, jehož není státním příslušníkem, jenž tohoto občana Unie doprovází nebo následuje, se vztahují ustanovení uvedené směrnice bez ohledu na místo a datum uzavření jejich manželství, jakož i způsob, jakým tento státní příslušník třetí země vstoupil na území hostitelského členského státu.“ [...] S ohledem na rozsudek Soudního dvora je proto potřebné zohlednit případy, kdy se takový cizinec (občan třetího státu) stane rodinným příslušníkem občana Evropské unie až poté, co rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nabylo právní moci. Je přitom nezbytné vycházet z toho, že neoprávněný vstup nebo pobyt nemůže být sám o sobě důvodem pro omezení práva pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu čl. 27 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES. Toto právo může být omezeno pouze z důvodu ochrany bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo veřejného zdraví, a to pokud tyto důvody trvají v době, kdy je o vstupu nebo pobytu rodinného příslušníka na území České republiky rozhodováno. [...]“ Jelikož ustanovení § 122 odst. 7 cizineckého zákona má svůj původ v unijním právu, konkrétně ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále též „migrační směrnice“), za významný pramen poznání jeho obsahu slouží i judikatura Soudního dvora.

[44] Velký senát Soudního dvora v rozsudku ze dne 25. 7. 2008, *Metock a další*, C-127/08, Sb. rozh. s. I-06241 (všechna rozhodnutí Soudního dvora jsou dostupná na: <http://curia.europa.eu/>), obecně konstatoval, že migrační směrnici ve vztahu k jejímu účelu – usnadnit výkon základního a osobního práva unijních občanů svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států – není možné vykládat restriktivně a není možné její ustanovení zbavit v žádném případě jejich užitečného účinku [body 82, 84]. V tomto kontextu Soudní dvůr doplnil, že osobní rozsah migrační směrnice v čl. 3 odst. 1 je nutné vykládat tak, že „[...] že se týká zároveň rodinných příslušníků občana Unie, kteří vstoupili na území hostitelského členského státu s tímto občanem Unie, a rodinných příslušníků občana Unie, kteří s ním v tomto členském státě pobývají, aniž by v tomto druhém případě bylo třeba rozlišovat podle toho, zda státní příslušníci třetích zemí vstoupili na území uvedeného členského státu před nebo po občanovi Unie nebo předtím nebo poté, co se stali jeho rodinnými příslušníky“ [bod 93]. Svoji argumentaci ve vztahu ke statusu cizinců dále rozvinul: „Jakmile státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, přísluší na základě směrnice 2004/38 právo na vstup a právo pobytu v hostitelském členském státě, tento hostitelský členský stát může toto právo omezit pouze při dodržení článků 27 a 35 této směrnice. Dodržení uvedeného článku 27 je nutné zejména tehdy, kdy členský stát chce státnímu příslušníkovi třetí země uložit sankci za to, že vstoupil nebo pobýval na jeho území v rozporu s vnitrostátními pravidly v oblasti přistěhovalectví předtím, než se stal rodinným příslušníkem občana Unie. I když osobní chování dotyčné osoby neodůvodňuje přijetí opatření z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti ve smyslu článku 27 směrnice 2004/38, je přesto členský stát i nadále oprávněn vůči němu přijmout jiné sankce, které nenarušují svobodu pohybu a pobytu, jako je pokuta, za podmínky, že jsou přiměřené [...]“ [body 95, 97]. Uvedené úvahy shrnul nakonec do závěru, že „[...] čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že na státního příslušníka třetí země, který je manželem nebo manželkou občana Unie pobývajícího v členském státě, jehož není státním příslušníkem, jenž tohoto občana Unie doprovází nebo následuje, se vztahují ustanovení uvedené směrnice bez ohledu na místo a datum

pokračování

uzavření jejich manželství, jakož i způsob, jakým tento státní příslušník třetí země vstoupil na území hostitelského členského státu“ [bod 99]. Citované rozhodnutí potvrdil Soudní dvůr i usnesením ze dne 19. 12. 2008, Sahin, C-551/07, Sb. rozh. s. I-10453.

[45] Soudní dvůr se ve svých rozhodnutích vedle pozitivního vymezení migračního statusu cizinců třetích států, kteří se stali rodinnými příslušníky unijních občanů, zabýval dále i důvody, které umožňují omezit práva vstupu a pobytu na území členských států. V rozsudku ze dne 23. 11. 2010, Tsakouridis, C-145/09, Sb. rozh. s. I-11979, se velký senát Soudního dvora vyjádřil k povaze ohrožení veřejné bezpečnosti. Mimo jiné se zaměřil i na výklad obecných zásad v čl. 27 odst. 2 migrační směrnice, k nimž uvedl, že „[...] *osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné a aktuální závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti nebo dotčeného členského státu, že předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě neodůvodňuje přijetí opatření z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti a že odůvodnění takových opatření, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná*“ [bod 48]. V jednom z nejnovějších rozsudků ze dne 22. 5. 2012, P. I. proti Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid, C-348/09, ECLI:EU:C:2012:300, Soudní dvůr vycházející z předchozího citovaného rozhodnutí doplnil, že „[k]aždé rozhodnutí o vyhoštění je podmíněno tím, že *osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné a aktuální ohrožení některého ze základních zájmů společnosti nebo hostitelského členského státu, což zpravidla znamená, že se u dotyčného jednotlivce předpokládá, že se takto bude chovat i v budoucnu. Před přijetím rozhodnutí o vyhoštění vezme hostitelský členský stát v úvahu skutečnosti, jako je délka pobytu dotyčné osoby na jeho území, věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v tomto státě a intenzita vazeb na zemi původu*“ [bod 34].

[46] Z citovaných rozhodnutí je zřejmá podle migrační směrnice povaha statusu cizinců z třetích zemí, kteří se stanou rodinnými příslušníky unijních občanů. Ve vztahu k přiznání tohoto statusu podle migrační směrnice uplatňuje Soudní dvůr extenzivní výklad, tj. jeho získání v zásadě není ovlivněno způsobem vzniku vztahu mezi unijním občanem a cizincem. Omezení práva na vstup a pobyt naopak podléhá restriktivnímu výkladu a je limitováno čl. 27 a 35 migrační směrnice. Při přijímání opatření, která omezují oprávnění daná migrační směrnicí, je nutné prokázat skutečné a aktuální závažné ohrožení některého z chráněných zájmů, přičemž není možné určité jednání stíhat paušálně či pouze v rámci generální prevence. Zároveň je nutné případnou hrozbu ze strany cizince posuzovat do budoucnosti (*pro futuro*). Jinými slovy, předmětem zkoumání není otázka, kdy cizinec v minulosti ohrožoval chráněné zájmy, ale úvaha, zda a jak cizinec narušuje chráněné zájmy v současnosti či je bude ohrožovat do budoucna. Ohrožení chráněných zájmů cizincem v minulosti má proto význam pouze tehdy, pokud z něho lze usuzovat, že aktuální či budoucí jednání cizince je nebo by mohlo být problematické.

[47] Ve smyslu uvedených rozhodnutí Soudního dvora je nutné vykládat i § 122 odst. 7 cizineckého zákona. Hypotéza skutkové podstaty v § 122 odst. 7 cizineckého zákona obsahuje dvě podmínky, které musí cizinec jako žadatel současně splňovat (kumulativně), aby policie vydala nové rozhodnutí, kterým zruší vydané rozhodnutí o správním vyhoštění. (i) Pozitivní podmínka zahrnuje skutečnost, že se cizinec po nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění stal občanem jiného členského státu Evropské unie nebo rodinným příslušníkem občana Evropské unie. (ii) Negativní podmínka vyžaduje, aby ze

strany cizince nehrozilo nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví.

[48] Na základě výše uvedených východisek posoudil zdejší soud předložený případ.

1. Účelovost uzavřeného manželství

[49] Nejvyšší správní soud považuje, stejně jako správní orgány, za nespornou skutečnost, že stěžovatelka uzavřela s panem S. dne 24. 1. 2015 manželství. Správní orgány ale dále dospěly k závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově. Žalovaný ve svém závěru odkázal na (i) provedený výslech stěžovatelky, (ii) dále vycházel z toho, že účastníci řízení neprokázali, že by spolu sdíleli společnou domácnost, a (iii) poukazoval i na dílčí rozpory v jejich výpovědích, resp. dovozoval neznalost partnera z toho, že manželé nebyli schopni zodpovědět některé otázky. Ačkoli je úvaha správních orgánů pochopitelná, zdejší soud v jednotlivých skutkových zjištěních shledal řadu pochybení.

[50] Samotný cizinecký zákon sám o sobě nevymezuje konkrétní znaky, které by napomáhaly jasněji vymezit, co lze považovat za účelové manželství. Určitá vodítka je možné hledat v unijních dokumentech („soft law“) a soudní a správní praxi. Rezolucí ze dne 4. 12. 1997, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových sňatků, CELEX: 31997Y1216(01), dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/>, Rada EU přijala definici *účelového manželství* jako manželství uzavřeného mezi občanem členského státu nebo občanem třetí země s pobytovým statutem v členském státu a občanem třetího státu, jehož výlučným účelem je obcházení pravidel pro vstup a pobyt občanů třetích států, aby občan třetího státu získal oprávnění k pobytu v členském státě. Rada se dále zabývala indikátory účelového manželství a možnými prameny důkazů.

[51] Sdělením Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, KOM(2009) 313, Komise zformulovala doporučení členským státům pro správnou aplikaci migrační směrnice. V otázce účelových manželství prvně odkázala na bod 28 odůvodnění migrační směrnice, podle něhož odpovídají takovým manželstvím sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok; obdobné závěry přitom platí i pro jiné formy vztahů. Komise v uvedeném sdělení dále demonstrativně vymezila určité indikátory, které zpochybňují hypotézu zneužití práva:

- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
- pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
- pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu,
- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností,
- manželství trvá dlouhou dobu.

pokračování

[52] Zároveň Komise v tomto dokumentu přestřela demonstrativně i soubor skutečností, které indikují možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví:

- pár se před svatbou nikdy nesetkal,
- pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
- pár nemá společný jazyk, kterému oba rozumí,
- důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
- rozvoj rodinného života pouze poté, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění,
- pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu.

[53] Pro hodnocení indikátorů dodala, že jejich naplnění by mělo být důvodem pro zahájení šetření, nikoli pro automatické shledání manželství za účelové. Vždy je přitom nutné hodnotit kritéria v rámci všech okolností jednotlivého případu. Závěrem pak Komise poukázala na skutečnost, že „[d]ůkazní břemeno nesou orgány členských států, které se snaží omezit práva podle této směrnice. Orgány musí být s to případ přesvědčivě doložit, přičemž musí respektovat všechny hmotněprávní záruky popsané v předchozích oddílech. V případě odvolání je úkolem vnitrostátních soudů ověřit, zda v jednotlivých případech došlo ke zneužití, přičemž důkaz o této skutečnosti musí být podán v souladu s vnitrostátními právními předpisy, za předpokladu, že tím není dotčena účinnost práva Společenství“.

[54] Účelovostí manželství se dále zabýval i Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Posouzení účelovosti uzavřeného manželství je skutkovou otázkou. Přitom veřejné právo nahlíží na manželství autonomně a není vázáno vymezením či nevymezením jeho účelu normami práva soukromého. Vyhovuje-li manželství účelu vymezenému normami soukromého práva, neznamená to automaticky, že jej nelze označit za účelové (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013 - 43). Účelovost uzavření manželství je nutné posuzovat po celou dobu správního řízení, a to až do rozhodnutí odvolacího orgánu. Pokud je v řízení před správními orgány prokázáno, že manželství plní svou funkci, není možné takové manželství považovat za účelově uzavřené, ačkoli tomu tak od jeho úplného počátku nebylo (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2012, 5 As 104/2011 - 102, č. 2781/2013 Sb. NSS).

1.1 Hodnocení výpovědi stěžovatelky

[55] V nyní posuzovaném případě správní orgány poukazovaly na výpověď stěžovatelky ze dne 10. 3. 2015, z níž byla údajně zjevná účelovost uzavřeného manželství. Stěžovatelka ve své výpovědi doslova uvedla: „Když mi dne 6. 1. 2015 zde na Policii v Přerově bylo oznámeno, že rozhodnutí o správním vyhoštění na půl roku je konečné a musím do tří týdnů z území vycestovat, šla jsem za svým blízkým přítelem V. S. k němu domů do bytu ve druhém poschodí na ulici G. Š. 2 P. Povídali jsme si o mém problému a V. mi řekl, že nechce, abych

odjížděla a navrhl, že by to šlo vyřešit svatbou, ale musí se o tom poradit s právníkem.“ Z této výpovědi vyplývá, že uložené správní vyhoštění bylo jedním z důvodů pro uzavření manželství; nelze z ní ale vyvodit, že by bylo důvodem výlučným. Samotná výpověď bez zohlednění dalších okolností případu připouští totiž i výklad, který zastává stěžovatelka, tj. že ona a V. S. žili ve volnějším partnerském vztahu a uzavřeli urychleně manželství, protože se obávali odloučení v důsledku uloženého správního vyhoštění.

[56] Nejvyšší správní soud považuje za přílehlavé vysvětlení způsobu, jakým je třeba přistupovat k vyšetřování účelových manželství, v článku *Fingovaná manželství a jejich potírání*, podle něhož *„[f]ingované manželství je takový svazek, při jehož uzavření byly dány dva úmysly snoubenců: jednak úmysl negativní, totiž vést společný rodinný život jako manželé, a pak úmysl pozitivní, totiž obejít předpisy přistěhovaleckého práva. Chybí-li negativní úmysl, jde pouze o výhodný sňatek, který jednomu ze snoubenců zajistí i právo pobytu v daném státu. Chybí-li naopak pozitivní úmysl, jedná se zřejmě rovněž o fingované manželství, které ovšem nespadá do oblasti přistěhovaleckého práva a které mohlo sledovat i jiné důvody [...]* (Čížinský, P. *Fingovaná manželství a možnosti jejich potírání*. In: Čížinský, P. Jelínková, M. *Připomínky k cizineckému zákonu*. Praha: Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, 2007. s. 46. Dostupné na: <http://www.mkc.cz/cz/nase-publikace.html>). Uvedený názor odpovídá obsahu migrační směrnice, v jejímž kontextu je nutné vykládat harmonizovaná ustanovení cizineckého zákona (srov. bod 28 odůvodnění migrační směrnice a cit. sdělení Komise), ale i judikatuře zdejšího soudu (srov. cit. rozsudek č. 2781/2013 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit (i) jak na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění, (ii) tak na úmysl vést společný manželský život. Uzavření sňatku, byť bylo stěžovatelce uloženo správní vyhoštění, s úmyslem vést společný manželský život s unijním občanem je totiž pro cizince třetího státu legálním způsobem, jak si zajistit pobytové oprávnění.

1.2 Sdílení společné domácnosti

[57] Správní orgány dále považovaly uzavřené manželství za účelové z toho důvodu, že stěžovatelka nesdílela s panem S. společnou domácnost.

[58] Nejvyšší správní soud považuje na tomto místě pro navazující úvahy za vhodné nastínit obsah institutu manželství. Oproti jiným institutům, které existují pouze ve světě práva, je manželství nejdůležitější formou lidského soužití, která existovala od počátku lidstva a existuje neohledně na konkrétní vyjádření v právním řádu. Podléhá též stejně jako společnost určitému vývoji. Ačkoli tedy právo manželství institucionalizuje a přiznává mu právní obsah, zůstává manželství zároveň a především i společensko-kulturním fenoménem (srov. též rozsáhlý rozbor instituce manželství v rozsudku Nejvyššího soudu USA z 26. 6. 2015 ve věci *Obergefell v. Hodges*). Některé z norem rodinného práva v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, které postrádají právní závaznost v úzkém slova smyslu, jsou tak pravidly, jež odrážejí všeobecně uznávané hodnoty společenské či morální. Nejsou ale normami právními v pravém slova smyslu (srov. Knapp, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. s. 149).

pokračování

[59] Povahu a účel institutu manželství vymezuje § 655 občanského zákoníku jako „[...] *trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc*“. Obsah manželství potom v nejobecnějším smyslu vymezuje § 687 odst. 2 občanského zákoníku tím, že „[m]anželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti“. Ačkoli tedy manželé zpravidla sdílí společnou domácnost, nejedná se o nezbytnou náležitost manželského života. Ostatně samo rodinné právo předpokládá např. v § 691 odst. 1 občanského zákoníku případy, kdy manželé nežijí ve společné domácnosti. Morální povinnost spočívající ve vedení společného života je tedy nutné vykládat především jako vzájemné provázení na cestě životem, nikoli fyzický pobyt ve společné domácnosti.

[60] Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že je nutné důsledně rozlišovat mezi (i) rodinnými příslušníky unijního občana (srov. čl. 2 odst. 2 migrační směrnice a § 15a odst. 1 cizineckého zákona a (ii) partnery, jejichž status se odvíjí od faktického vztahu s unijním občanem v určité kvalitě (srov. čl. 3 odst. 2 migrační směrnice a § 15a odst. 3 cizineckého zákona). Zároveň je nutné, aby správní orgány při posuzování skutkového stavu vycházely z přesného znění hypotézy skutkové podstaty právní normy (srov. § 2 odst. 1 správního řádu), nikoli její rozsah svévolně rozšiřovaly k tíži účastníka řízení.

[61] V případě rodinných příslušníků unijních občanů má rozhodující váhu právní status. Pokud cizinec získá právní status manžela unijního občana a správnímu orgánu doloží vznik manželství, je na něj nutné pohlížet jako na rodinného příslušníka unijního občana, aniž by musel prokazovat pravost uzavřeného manželství. Teprve v případě, pokud se správnímu orgánu podaří na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství. Jinými slovy, důkazní břemeno ohledně doložení nabytého právního statusu leží na cizinci, za skutkové prokazování účelovosti manželství je plně odpovědný správní orgán. Rovněž zde má být přiměřeným způsobem respektována prastará právní zásada (jakkoli se Nejvyšší správní soud je vědom toho, že původ a vlastní smysl této zásady je mimo oblast veřejného práva), že rozhodováno má být *in favorem matrimonii*, tj. ve prospěch manželství.

[62] Zcela jiná situace platí ale v případě druhů, družek a jiných vztahů založených na kvalifikovaném faktickém soužití. Jelikož se jedná o faktický, nikoli právní, stav, břemeno tvrzení a břemeno důkazní spočívá na cizinci. Judikatura správní soudů vyložila např. aplikaci § 15a odst. 3 písm. b) cizineckého zákona [srov. i čl. 3 odst. 2 písm. b) migrační směrnice] tak, že cizinec má prokázat jak žití ve společné domácnosti s unijním občanem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2011, č. j. 1 As 109/2010 - 76), tak existenci trvalého vztahu obdobného vztahu rodinnému (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Azs 151/2015 - 35).

[63] Pokud správní orgány vycházely ze závěru, že stěžovatelka neobývá společnou domácnost s panem S., jedná se o chybnou úvahu po právní i skutkové stránce.

[64] Stěžovatelka předně řádně doložila oddacím listem ze dne 29. 1. 2015 uzavření manželství, které správní orgány nijak nerozporovaly. Jelikož sdílení společné domácnosti není v manželství právní povinností, nebylo možné z absence společné domácnosti přímo vyvozovat účelovost uzavřeného manželství. Uvedené závěr potvrzuje i citované Sdělení Komise, podle něhož život ve společné domácnosti je pozitivní indikátor, že manželství nebylo uzavřeno účelově. Jestliže ale manželé společnou domácnost nesdílí, nejedná se samo o sobě o negativní skutečnost, která by prokazovala, že manželství účelově uzavřeno bylo. Ačkoli v účelovém manželství je zřejmé, že manželé společnou domácnost sdílet nebudou, společná domácnost bude chybět i v celé řadě případů funkčních manželství, např. v případě péče o nemocnou osobu, z důvodu pracovních, bytové situace, stěhování či z důvodů různých osobních krizí či životních změn.

[65] Neobstojí ani skutkový stav zjištěný správními orgány. Stěžovatelka a V. S. shodně tvrdili, že společně žili určitou dobu na adrese G. Š. 2, P., než se okolo 1. 3. 2015 přestěhovali do B. k panu V. F. Ačkoli se správní orgány snažily ověřit jejich pobytovou situaci, nepodařilo se jim vstoupit do bytu na adrese G. Š. 2, P., aby potvrdili či vyvrátili tvrzení stěžovatelky. Pokud správní orgány odkazují na výpověď D. H., která jako majitelka domu stěžovatelku na první adrese nikdy neviděla, zdejší soud nemůže souhlasit s takovým jednoznačným hodnocením tohoto sdělení. Paní H. ostatně uvedla, že delší dobu neviděla ani V. S., který se jí vyhýbá z důvodu dluhu na nájemném. Pobyt pana S. na uvedené adrese do konce února 2015 přitom správní orgány nezpochybňovaly. Je zřejmé, že pokud se setkání s paní H. vyhýbal V. S., stejný důvod pro to musela mít i stěžovatelka. Relevanci tohoto sdělení dále snižuje i to, že byla učiněna pouze prostřednictvím úředního záznamu, ačkoli správní řád předvídá provedení důkazu svědeckou výpovědí (§ 55 správního řádu). Pokud by správní orgán prvního stupně provedl důkaz v souladu se zákonem, mohl za přítomnosti stěžovatelky a jejího manžela jakožto účastníků řízení konfrontací odstranit i možné rozpory v jednotlivých výpovědích. Účastníci by se rovněž mohli vyjádřit k jí uváděným skutečnostem a ke správnosti zachycení výpovědi v protokolu. Zároveň správní orgány opominuly při hodnocení důkazů sdělení V. F., který naopak vypovídal ve prospěch stěžovatelky (jeho sdělení je zachyceno opět pouze úředním záznamem).

[66] Pokud by správní orgány hodlaly za takové situace založit svůj závěr na údajném účelově uzavřeném manželství stěžovatelky, měly přinejmenším provést procesním způsobem výslech paní H. a pana F., případně zvážit výslech dalších svědků, kteří by mohli uvést relevantní skutečnosti ohledně sňatku stěžovatelky a V. S., například účastníků svatby I. P., R. S., respektive českých přátelů stěžovatelky, jejichž účast na svatbě stěžovatelka uváděla ve své výpovědi.

[67] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že správnímu orgánu prvního stupně se nepodařilo hodnověrným způsobem prokázat či vyvrátit, zda a jak spolu stěžovatelka a V. S. bydleli na adrese G. Š. 2, P. Ačkoli toto zjištění by samo o sobě nestačilo k prokázání účelovosti manželství, mohlo by být v kontextu jiných zjištění významným skutkovým vodítkem pro další šetření.

1.3 Rozpory ve výpovědích účastníků řízení

pokračování

[68] Posledním z důvodů, proč správní orgány považovaly manželství stěžovatelky za účelové, byly určité rozdíly ve výpovědích stěžovatelky a pana S., a to ohledně vzdělání, pracovní minulosti a určitých detailů z intimního života (zvláštní tělesné znaky a na jakém místě v posteli spí).

[69] Nejvyšší správní soud nerozporuje, že stěžovatelka a pan S. neznali odpovědi na tyto vybrané otázky. Zároveň ale ve svých výpovědích popsali například způsob vzájemného seznámení, průběh svatby, měli určité znalosti o rodinných poměrech druhého z manželů a věrohodným způsobem osvětlili některé detaily jejich tehdejšího soužití. Přestože nedostatečná vzájemná znalost manželů může být negativním indikátorem, který povede k dalšímu zkoumání účelovosti manželství, musí se jednat o závažné rozpory ve výpovědích. Nelze také od manželů, kteří spolu nežijí dlouhou dobu (jako je tomu v posuzované věci) očekávat, že budou o sobě znát detailně veškeré intimní detaily.

2. Závažné narušení veřejného pořádku

[70] Vzhledem k tomu, že správní orgány neprokázaly, že by stěžovatelka uzavřela účelové manželství, tj. zneužila právo obcházením zákona, nemohl obstát ani závěr, že stěžovatelka narušuje závažným způsobem veřejný pořádek právě uzavřením účelového manželství.

[71] K otázce výkladu pojmu *veřejný pořádek* v kontextu cizineckého zákona se podrobně vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení č. 2420/2011 Sb. NSS, který k výkladu jednotlivých ustanovení uvedl, že „[r]ozšířený senát se přitom nedomnívá, že by i ke všem ustanovením cizineckého zákona, jež se zmiňují o veřejném pořádku, bylo možno přistupovat jednotně. Při výkladu pojmu ‚veřejný pořádek‘ je tak nutné na tento pojem nablížit nejen v kontextu určitého zákona a jeho účelu, ale rovněž v kontextu daného ustanovení, a zkoumat účel přímo dotčeného ustanovení, okolnosti jeho vzniku a původu apod. Konkrétní závěry učiněné v souvislosti s jedním ustanovením pak nelze bez dalšího přebírat a použít v případě ustanovení jiných“.

[72] Nejvyšší správní soud k výkladu § 122 odst. 7 cizineckého zákona uvádí, že ze samotného znění negativní podmínky, která je obsažena ve složené hypotéze tohoto ustanovení („pokud nehrozí nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví“), je zřejmé, že hrozbu závažného narušení veřejného pořádku je nutné posuzovat do budoucnosti (*pro futuro*), ovšem i na základě chování cizince v minulosti. Posuzování ohrožení bezpečnosti státu, veřejného pořádku a veřejného zdraví do budoucnosti přitom vyplývá jak ze samotného unijního práva (srov. čl. 27 odst. 2 migrační směrnice), z něhož národní právní úprava vychází, tak z judikatury Soudního dvora (srov. cit. rozhodnutí ve věci *Tsakouridis a P. I. proti Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid*).

[73] Pokud je uzavřen účelový sňatek, nemůže tak obstát názor, že samotné uzavření účelového manželství zakládá ve smyslu § 122 odst. 7 cizineckého zákona nebezpečí, že bude v budoucnosti závažným způsobem narušen veřejný pořádek. Z jednorázového uzavření účelového manželství bez existence jiných významných zjištění totiž nevyplývá, že další pobyt cizince bude problémový či hrozbou pro veřejný pořádek. A právě

hodnocení potenciálu cizince, zda existuje pravděpodobnost, že bude do budoucna na území porušovat některý z chráněných zájmů, je součástí hypotézy § 122 odst. 7 cizineckého zákona. Správní orgány jsou tedy při posuzování žádosti dle citovaného ustanovení povinny prokázat, že další pobyt cizince by mohl ohrožovat některý z chráněných zájmů. Přitom je nutné posuzovat výlučně osobní jednání cizince, ohrožení musí být skutečné, aktuální a dostatečně závažné a správní orgán nemůže rozhodovat s odkazem na generální prevenci (čl. 27 odst. 2 migrační směrnice).

[74] Co se týče odkazu žalovaného na předchozí neoprávněný pobyt stěžovatelky na území České republiky, který byl důvodem pro uložení správního vyhoštění, Nejvyšší správní soud poukazuje na okolnosti zjištěné v řízení o správním vyhoštění (srov. bod 26. tohoto rozsudku), které nasvědčují spíše tomu, že šlo o omluvitelný omyl stěžovatelky ohledně doby platnosti uděleného víza než o žalovaným uváděný „*dlouhodobě negativní postoj k dodržování zákonů*“ a „*neúctě k právnímu systému ČR*“.

[75] Usuzovat na závažné narušení veřejného pořádku v posuzovaném případě není případné ale i dalšího důvodu. Stěžovatelka správně odkazovala na již cit. usnesení č. 2420/2011 Sb. NSS, v němž rozšířený senát Nejvyššího správního soudu konstatoval, že „*[...] samotný fakt účelového uzavření manželství nelze považovat za narušení veřejného pořádku, neboť zpravidla nejde o skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti, který by navíc sám o sobě odůvodňoval tak vážný zásah do cizincových práv, jakým je vyhoštění z území České republiky*“ (zvýraznil zdejší soud, pozn.). Vzhledem k tomu, že účelem § 122 odst. 7 cizineckého zákona je zajistit stejné podmínky pro uložení správního vyhoštění cizincům, kteří se stali občanem jiného členského státu Evropské unie nebo rodinným příslušníkem unijního občana teprve po pravomocném uložení správního vyhoštění, je výklad učiněný rozšířeným senátem k § 119 odst. 2 písm. b) cizineckého zákona aplikovatelný i v nyní posuzovaném případě. Správní orgány a krajský soud proto nezohlednily ani aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, pokud bez dalšího rozhodly o tom, že účelové manželství představuje závažné narušení veřejného pořádku.

3. Závěr

[76] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených dílčích zjištění dospěl k závěru, že správní orgány neunesly své důkazní břemeno ohledně účelovosti stěžovatelkou uzavřeného manželství.

[77] Správní orgány chybně interpretovaly výpověď stěžovatelky, protože se zaměřily pouze na část výpovědi týkající se její potřeby zabránit realizaci správního vyhoštění, aniž by zohlednily druhou část sdělení, že uložení správního vyhoštění pouze urychlilo uzavření manželství v již existujícím partnerském vztahu. Zároveň vycházely ze skutečnosti, že manželé nežijí ve společné domácnosti, ačkoli její vedení není v manželství právní povinností, a navíc její absenci ani hodnověrně neprokázaly. Doloženou dílčí neznalost určitých skutečností mezi manžely pak zdejší soud v kontextu celých výpovědí nepovažoval za dostatečný důkaz, který by prokazoval účelovost manželství.

pokračování

[78] Před zdejší soudem pak neobstála ani konstrukce, že pouze skutečnost účelově uzavřeného manželství postačuje ke konstatování závažného narušení veřejného pořádku. Účelové manželství, jako předpoklad této úvahy, nebylo prokázáno. Přitom ohrožení veřejného pořádku v důsledku pobytu cizince na území musí existovat pro zamítnutí žádosti dle § 122 odst. 7 cizineckého zákona do budoucna.

[79] Nejvyšší správní soud dodává, že krajský soud se při hodnocení skutkového stavu zaměřil stejně jako žalovaný jednostranně na hodnocení skutkových zjištění, které byly stěžovatelce k tíži, aniž by zohlednil veškeré okolnosti ve vzájemném kontextu. Chybně přisoudil stěžovatelce důkazní břemeno ohledně pravosti uzavřeného manželství. Zároveň pominul judikaturu zdejšího soudu, z níž je zřejmé, že samotné účelově uzavřené manželství nenarušuje závažným způsobem veřejný pořádek.

[80] Kasační námitky stěžovatelky jsou tak důvodné.

III. c) Procesní pochybení krajského soudu

[81] Stěžovatelka dále namítá, že jí krajský soud neumožnil reagovat na vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti, ačkoli jí stanovil lhůtu pro podání repliky.

[82] Podle § 74 odst. 1 věta první až třetí s. ř. s. „[p]ředseda senátu doručí žalobu žalovanému do vlastních rukou a doručí ji těm osobám zúčastněným na řízení, jejichž okruh je ze žaloby zřejmý. Současně uloží žalovanému, aby nejdéle ve lhůtě jednoho měsíce předložil správní spisy a své vyjádření k žalobě; k žalobě nebo jinému návrhu, o kterém je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny, je žalovaný povinen předložit správní spisy a své vyjádření bez zbytečného odkladu. Došlé vyjádření doručí žalobci a osobám zúčastněným na řízení; přitom může žalobci uložit, aby podal repliku“.

[83] Z obsahu soudního spisu zdejší soud zjistil, že krajský soud zaslal stěžovatelce vyjádření žalovaného přípisem ze dne 11. 8. 2015, č. j. 72 A 11/2015 - 29, který byl doručen stěžovatelce dne 19. 8. 2015. Pokud krajský soud stanovil stěžovatelce lhůtu dvou týdnů od doručení tohoto přípisu k případné replice, stěžovatelka důvodně očekávala, že soud rozhodne až po 2. 9. 2015. Je proto pochopitelné její překvapení, když krajský soud rozhodl již dne 31. 8. 2015.

[84] Na druhou stranu zdejší soud konstatuje, že repliku k vyjádření dle § 74 odst. 1 s. ř. s. nestanoví zákon jako povinný úkon; navíc krajský soud sám výslovně uvedl, že na replice nelpí, a jednalo se tak pouze o nabídku, která není zákonnou povinností. Navíc vyjádření žalovaného neobsahovalo žádné nové skutečnosti či argumenty k nimž by se stěžovatelka musela vyjadřovat. Ačkoli tedy měl krajský soud správně zachovat lhůtu pro podání repliky, kterou sám stanovil, a porušil tak práva stěžovatelky, nelze konstatovat, že

toto pochybení by samo o sobě představovalo podstatnou vadu řízení, která by mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[85] Kasační námitka proto není důvodná.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[86] Jelikož již v řízení před krajským soudem existoval důvod ke zrušení rozhodnutí žalovaného pro nedostatečné zjištění skutkového stavu [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nesprávný výklad § 122 odst. 7 cizineckého zákona, zdejší soud zrušil vedle rozsudku krajského soudu i rozhodnutí žalovaného [§ 78 odst. 4 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. Žalovaný v dalším řízení bude vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), zejména znovu posoudí na základě výše uvedených kritérií, zda bylo právo uzavřít manželství zneužito za výlučným účelem neoprávněného získání pobytového statusu, popř. za tímto účelem doplní dokazování, aby byl schopen hodnověrným způsobem unést své důkazní břemeno; dále se bude zabývat otázkou, zda pobyt stěžovatelky na území České republiky může být do budoucna hrozbou pro některý ze zákonem chráněných veřejných zájmů. Přitom bude žalovaný rozhodovat podle skutkového stavu ke dni vydání jeho nového rozhodnutí, tj. zohlední i případné změny v osobních poměrech stěžovatelky, které v mezidobí nastaly.

[87] Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, a proto má vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, a to jak v řízení před krajským soudem, tak i v řízení o kasační stížnosti. Uplatnitelné náklady soudního řízení se obecně sestávají ze soudních poplatků, od kterých byla ale stěžovatelka dle § 11 odst. 1 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozena, proto je nemusela hradit. Stěžovatelka má tak právo pouze na náhradu nákladů právního zastoupení. V řízení před krajským soudem má stěžovatelka právo na náhradu odměny za právní zastupování za tři úkony jejího právního zástupce [§ 11 odst. 1 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], tj. převzetí zastoupení, podání žaloby a repliky, ve výši po 3.100 Kč za úkon [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 tamtéž] – celkem 9.300 Kč. V řízení před Nejvyšším správním soudem má stěžovatelka právo na náhradu odměny za dva úkony jejího právního zástupce [§ 11 odst. 1 písm. d) tamtéž], tj. podání kasační stížnosti a repliky, ve výši po 3.100 Kč za úkon [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 tamtéž] – celkem 6.200 Kč. Stěžovatelka má dále právo na náhradu hotových výdajů jejího zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 3 tamtéž), tj. celkem 900 Kč v řízení před krajským soudem a 600 Kč v řízení před zdejším soudem. Stěžovatelka tak má nárok na náhradu nákladů právního zastoupení ve výši 10.200 Kč před krajským soudem a 6.800 Kč před zdejším soudem. Jelikož právní zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, započítal zdejší soud do nákladů právního zastoupení i částku ve výši 21 %, která odpovídá sazbě daně (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkové náklady řízení činí v řízení před krajským soudem částku ve výši 12.342 Kč a v řízení před zdejším soudem částku ve výši 8.228 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 9. prosince 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu